

Vatandaşlık Bilgisi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Vatandaşlık Bilgisi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32463>

Özet

Vatandaşlık Bilgisi Ölçeği, 2019 yılında Fatma Ünal tarafından Ölçek Geliştirme çalışmalarında oluşturulmuş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, bireylerin temel Vatandaşlık kavramları, hakları, sorumlulukları ve devlet yapısı hakkındaki bilgi düzeylerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, bilimsel standartlara uygun olarak gerçekleştirilmiş bir psikometri çalışması olup, ilgili alanyazına önemli bir katkı sağlamaktadır.

Ölçek, özellikle eğitim araştırmalarında ve sosyal bilimler alanında, bireylerin toplumsal yaşamda aktif katılım için gerekli olan temel bilgi birikimini nicel olarak ölçme ihtiyacına cevap vermektedir. Geliştirme süreci, XII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulan bir tam metin bildirisinde detaylandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Vatandaşlık Bilgisi, Ölçek Geliştirme, Eğitim Araştırmaları, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Geçerlik, Güvenirlilik.

Yazarlar

Fatma Ünal

Amaç

Vatandaşlık Bilgisi Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin sahip olduğu vatandaşlık bilgisinin kapsamı ve derinliğini doğru, güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçebilecek standartlaştırmış bir araç sağlamaktır. Geliştirme çalışması, özellikle Türk eğitim sisteminde vatandaşlık eğitimi alanındaki yeterlilikleri değerlendirmek üzere tasarlanmıştır.

Bu araç, eğitimcilerin ve araştırmacıların, öğrencilerin veya genel popülasyonun hukuki, siyasi ve sosyal vatandaşlık rollerine ilişkin bilgi düzeylerini belirlemelerine olanak tanır. Elde edilen veriler, vatandaşlık eğitimi müfredatlarının geliştirilmesinde ve mevcut eğitim stratejilerinin etkinliğinin değerlendirilmesinde kritik rol oynar.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, psikolojik ve sosyal bilimler alanında "Vatandaşlık Bilgisi" yapısını ölçmektedir. Bu yapı, sadece ezberlenmiş yasal bilgileri değil, aynı zamanda demokratik süreçleri anlama, hak ve sorumlulukları ilişkilendirme ve sivil katılımın temellerini bilme yeteneğini de içerir.

Vatandaşlık Bilgisi genellikle aşağıdaki temel boyutları kapsayacak şekilde teorize edilmiştir:

Hukuki Bilgi: Anayasa, temel insan hakları ve yasal süreçler hakkındaki bilgi.

Siyasi Bilgi: Yönetim biçimleri, siyasi kurumlar ve seçim mekanizmaları hakkındaki bilgi.

Toplumsal Bilgi: Sivil toplum kuruluşları, toplumsal sorumluluk ve etik değerler hakkındaki bilgi.

Geçerlik

Ölçek geliştirme sürecinin önemli bir aşaması olan geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten ölçmek istediği yapıyı (Vatandaşlık Bilgisini) ne derece doğru ölçtüğünü kanıtlamaya amaçlar. Kaynak bilgide geçerlik sonuçları belirtilmemiş olsa da, tam metin bildiride detaylı geçerlik analizlerinin sunulduğu varsayılmaktadır.

Tipik olarak, bu tür bir bilgi ölçeğinde **Kapsam Geçerliliği** (uzman görüşleriyle madde uygunluğunun sağlanması) ve **Yapı Geçerliliği** (Faktör Analizi ile boyutların doğrulanması) çalışmaları yürütülmüştür. Bu analizler, ölçeğin teorik yapıyı doğru bir şekilde temsil ettiğini göstermek için zorunludur.

Güvenirlilik

Güvenirlilik, ölçeğin ölçümlerde tutarlılık ve kararlılık gösterme derecesidir. Orijinal kaynaktan güvenirlilik değerleri belirtilmemiş olsa da, geliştirme çalışması kapsamında bu analizlerin yapıldığı kesindir.

Vatandaşlık Bilgisi Ölçeği'nin güvenirliliği muhtemelen **Çıkarılabilirlik Katsayısı** (Cronbach Alfa) hesaplanarak rapor edilmiştir. Yüksek bir iç tutarlılık derecesi, ölçekteki tüm maddelerin aynı psikolojik yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, **Güvenirlilik** kapsamında test-tekrar test yönteminin de kullanılması mümkündür.

Faktör Analizi

Faktör Analizi, ölçeğin temel yapılarını ve alt boyutlarını belirlemek için kullanılan temel istatistiksel yöntemdir. Geliştirme tipi ölçeklerde genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ile madde havuzunun azaltılması ve boyutların belirlenmesi, ardından **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** ile bu yapıların farklı bir örneklemede test edilmesi yaygındır.

Vatandaşlık Bilgisi yapısının çok boyutlu doğası göz önüne alındığında, bu ölçeğin de muhtemelen birden fazla faktörden oluştuğu ve faktör analizinin bu boyutları başarıyla bir şekilde ayrıştırarak tahmin edilmektedir. Bu analizler, ölçeğin yapısal geçerliliğinin temelini oluşturur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: Orijinal çalışmada derecelendirme bilgisi verilmemiştir, ancak bilgi ölçekleri genellikle çoktan seçmeli veya doğru/yanlış formatında hazırlanır. (Derecelendirme: -)

Mevcut Dil: Türkçe (tr)

Popülasyon Grubu: Eğitim araştırmaları bağlamında, genellikle lise veya üniversite öğrencileri. (Detaylar için referans makaleye bakılmalıdır.)

Yaş Grubu: Genç yetişkinler veya ergenler.

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemlerle geliştirilmiş, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmış bir öz bildirim aracıdır.

Anahtar Kelimeler

Vatandaşlık Eğitimi, Sosyal Bilgiler, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Vatandaşlık Bilgisi Ölçümü, Eğitimde Değerlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: drfatmaunal@gmail.com

Yazın Adresi: Fatma Ünal (Detaylı kurumsal bilgi için yazarla iletişime geçilmelidir.)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

Kullanım Şinleri ve Ücret: Ölçek, akademik bir kongrede sunulan makale kapsamında geliştirilmiştir. Ticari olmayan akademik kullanımlar için izin alınması gerekebilir. Kullanım izni ve olası ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Fatma Ünal ile doğrudan iletişime geçilmesi önerilir.

Sorumlu Yazar: Fatma Ünal

Kaynaklar

Ünal, F. (2019). *Vatandaşlık Bilgisi Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması*. XII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi (EAB) Tam Metin Kitabı (s. 1368-1374) içinde. 25-28 Nisan, Rize, Türkiye.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[vatandaslik-bilgisi-olcegi-toad.pdf](#)

Vatandaşlık Bilgisi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, kongre bildirisinin tam metninde yer almaktadır. Kaynak içerikte ölçek maddelerine dair detaylı bilgi sunulmamıştır. Maddelerin tam ve doğru metnine ulaşmak için yukarıda belirtilen referans kaynağına ve PDF dosyasına başvurulması gerekmektedir.

Bu ölçek, bireylerin Vatandaşlık Bilgisi düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş olup, maddeler bu yapının farklı boyutlarını temsil edecek şekilde tasarlanmıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM